

- Çavuşoğlu, Mehmet

Çavuşoğlu, Mehmed

HORATA, O., "Çavuşoğlu Hocamızın Ardından"; *Türk Kültürü*, 25, (294), (1987), 627 - 630.

891 ANDREWS, W.G. - In memoriam Mehmed Çavuşoğlu, 15 January 1936 - July 1987. *Middle East Studies Association Bulletin*, 21 (1987) pp.305-306

198 MAYIS 1993

21 ARA

140. Prof. Dr. Mehmed Ç a v u ş o ğ l u, 1935-1987: Mehmed KALPAKLI, *OsmAr* 25.2005.11-33 [mit Schriftenverzeichnis]. - Mehmed Sami ÇAVUŞOĞLU, *OsmAr* 25.2005.35-40. - Mustafa S. KAÇALIN, *OsmAr* 25.2005.41-42. - M. Ali TANYERI, *OsmAr* 25.2005.43-49. - Muammer ÜLKER, *OsmAr* 25.2005.51-55. - Gürbüz YILMAZ, *OsmAr* 26.2005.11-22. *Çavuşoğlu Mehmed*

MADDİ YARIMLANDIĞINDAN
SONRA SELİM DOKÜMAN

ÇAVUŞOĞLU

ÇAVUŞOĞLU, Ersoy (1943 -): Şair ve yazar. Adana'da doğdu. Asıl soyadı Karabaşoğlu iken Çavuşoğlu soyadını aldı. Şiirlerinde Ersoy Erenkan takma adını kullandı. Şiir ve hikâyeleri, mektupları *Radyo Haftası*, *Yelpaze*, *Çıra*, *Yankılar*, *Tohum* gibi dergilerde, *Yeni Erzurum* ve *Hürsöz* gazetelerinde yayımlandı. Halk şiirinin teknik özelliklerinden yararlanarak yazdığı şiirlerinde aşk ve hayat temalarını işledi. **Eseri/Şiir ve mektup: Ellerim Bir Yerde Asılı** (1971).

Kay.: GGÇŞ 2/883; ÖBBŞKA 1/395. • E. DERVİŞOĞLU

ÇAVUŞOĞLU, Mehmet F. (15.1.1935-11.7.1987): Şair, yazar, edebiyat tarihçisi, öğretim üyesi. Ordu'nun Perşembe ilçesinin Saray köyünde doğdu. Babası emekli öğretmen Fahri Çavuşoğlu'dur. İlkokulu köyünde, orta okulu Ordu'da, liseyi Afyon ve Haydarpaşa Liselerinde okudu. Bir süre Hukuk Fakültesine devam etti. İÜEF Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü "Yenişehirli Avni Bey" konulu teziyle 1962'de bitirdi. Aynı bölüme asistan oldu ((1963). 1966'da "Necati Bey Divanı'nın Sistematik İndeksi" konulu teziyle doktor unvanını aldı. 1970-1971'de Edinburg Üniversitesi Institute for Advanced Studies in the Humanities'nin bursuyla J. R. Walsh'ın yanında inceleme ve araştırmalarda bulundu. 1975'te "Taşlıcalı Yahya Bey ve Yusuf ve Zeliha Mesnevisi" konulu teziyle doçent ve 1982'de profesör oldu. 1982-1983 ders yılında Konya Selçuk Üniversitesinde ders verdi. 1984'te geçtiği Mimar Sinan Üniversitesinde Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü kurdu. 1986'da Washington Üniversitesinde altı ay Walter Andrews'le çalıştı. Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi üyesi, bu merkezin Edebiyat ve Folklor Bilim Kolunun başkanı iken geçirdiği bir trafik kazasında öldü, Sarayköy'de toprağa verildi. Şiire ortaokul ve lise sıralarında başladı. Hece vezniyle yazdığı ilk şiirleri kendi adıyla, Vonalı ve Saray Köylü imzalarıyla Ordu'da yayımlanan *Akobuz* ve diğer Ordu gazetelerinde çıktı. Lise üçüncü sınıfında iken *Akobuz* gazetesinin açtığı yazı yarışmasında birinciliği kazandı. Divan edebiyatının metin yorumcularındandı. Aruzla yazdığı klasik türde şiirleri de vardı. Özellikle ebced hesabıyla tarih düşürmede ustaydı. **Eserleri/Şiir: Ulubatlı Hasan Destanı** (İst. 1959). **İnceleme ve tenkitli metin: Necati Bey Divanı'nın Tahlili**, (İst.1971); *Yahya Bey, Divan* (İst.1977), *Amrî, Divan* (İst. 1979), *Yahya Bey-Yusuf ve Zeliha* (İst.1979), *Vasfi, Divan* (İst.

1979), *Helakî, Divan* (İst.1982), *Yahya Bey ve Divan'ından Örnekler* (Ank. 1983), *Hayâlî Bey ve Divan'ından Örnekler* (Ank. 1987), *Hayretî, Divan* (M. Ali Tanyeri'yle birlikte, İst. 1987), *Zâtî, Divan III* (M. Ali Tanyeri'yle birlikte, İst. 1987), *Üsküplü İshak Çelebi, Divan* (M. Ali Tanyeri'yle birlikte, İst. 1989). **Bi-yografi: Hayatı - Sanatı - Şiirleriyle Yahya Kemal Beyatlı** (Isparta 1960). **Deneme: Divanlar Arasında** (Ank.1981). **Yayıma hazırladıkları: Necati Bey Divanı - Seçmeler** (İst.1973).

Kay.: EİS s.95; T. Uzlu, *Ordu'lu Ozanlar*, s.78-81; ÖBBŞKA 2/862,1156, 1205; TBEA 1/244; TDEA 2/122; M. Kalpaklı, "Çavuşoğlu, Mehmed", *TD-VIA* 8/238-239; C. Kurnaz, "Divan Edebiyatının Bütün Cephelelerini Yoklayan Bir İlim Adamı: Prof. Dr. Mehmed Çavuşoğlu", *Millî Eğitim*, sayı: 87, 1989, s.17-25; a.g.y., "Mehmed Çavuşoğlu Bibliyografyası", *Millî Eğitim*, sayı: 87, 1989, s.26-29; N. Özdoğru, "Divan Edebiyatının Büyük Bir Yorumcusunu Yitirdik", *Milliyet Sanat*, Ağustos 1987, s. 47-48; İ. Ünver, "Ölmek Kaderde Var..." *Türk Dili*, sayı: 428, 1987, s.97-98; T. Alptekin, "Divanlar Arasında", *Gösteri*, sayı: 82, 1987, s.29-30; M. Cunbur, "Prof.Dr. Mehmed Çavuşoğlu", *Erdem*, 3.C., nu.8, s.551-558. • M. CUNBUR

ÇAVUŞOĞLU, Necmi (1941 -): Şair. Trabzon'da doğdu. Trabzon'da İsmetpaşa İlkokulunu, Trabzon Lisesi orta kısmını, Trabzon Öğretmen Okulunu bitirdi. 1965'te Fatih Eğitim Enstitüsünden mezun oldu. 1965 yılında Mardin Lisesine edebiyat öğretmeni olarak atandı. 1967-1969'da Denizli'de askerliğini yaptı. 1974'te Erzurum Ilıca Lisesinde, 1974-1978 arası Trabzon Yomra Lisesinde edebiyat ve Türkçe öğretmenliği, Yomra Lisesi müdürlüğü, 1980'den sonra da Trabzon Kız Meslek Lisesinde Türkçe öğretmenliği ve müdür yardımcılığı yaptı. Aynı zamanda Anadolu Meslek Lisesi edebiyat öğretmeni idi. İlk şiirleri *Mardin* gazetelerinde yayımlandı. Antalya'da düzenlenen bir şiir yarışmasında ödül aldı. Bazı şiirleri de Ümit Yaşar Oğuzcan'ın şiir köşelerini yönettiği İstanbul gazetelerinde çıktı. **Eseri/Şiir: Yağmur** (Trabzon 1974).

Kay.: GGTŞ 3/21-25. • M. CUNBUR

ÇAVUŞOĞLU, Recep (1923-): Oyun ve roman yazarı. Eserleri Balıkesir'de basıldığına göre orada yaşamış olması muhtemeldir. **Eserleri/Şiir: Karanlıktan Doğan Güneş** (Balıkesir 1971). **Roman: Acı Fakat Hakikat** (Balıkesir 1971), **Oyun: Arkadaşlık** (Bir hayat ibret dramı, 4 perde, Balıkesir 1971), *Kralımız Yaşıyor* (Yaşanmış bir olay, 4 perde, Balıkesir

خمیس غزل ہاشم ترکیبی ہاٹ

بر نظر ایحدک حال پریشانہ مزہ
دوستدی عکس رنگ حیف کہ میمانہ مزہ
بکک نقی نصیب اولدی میخانہ مزہ
باشقہ بر فیصلہ صفا ویریکه دلخانہ مزہ
دوستدی یادک بنه باده خاطر بیرانه مزہ

بلبل آسازدی شام و سحر افغانہ قویب
برده یعقوب کبی کلبه انزانہ قویب
قصهٴ حالدی عالمه دستاہ قویب
اونوب و عدک گنبدک بزی هر اید قویب
لظنم آرتقہ گلہ زبسہ : دیسک خانہ مزہ

صاعید کدنه یاپییر عالمه لکر در لوقتم
یاندور هسرت رو یگدم بیجانہ وزندہ تم
قالمشور بودیرانه ایجره محل ماسہ
بر کجبر تحسیر الیه با مقده ایلمہ
بولنور صانہ تسلدی دل دیوانہ مزہ

صدقهٴ برده بل صولت هسرت داتم
اولدنه بستر رافنده بر اقسام نام
یار رهم نیبورد بخت ایسه ذاتا ظالم
اولدنه آلوده غم غم غم غم غم غم غم
مکلمه اولز بر ایسیہ بر بلاغ ویرانه مزہ

کیدی آوانه پیشیا و وقتہ افسوس
نه باسه اگ دست اولدنه قبول دایم بوس
بکا اوی اولد تادی ستمده مایوس
بکریمه طالع ناسانه ترکیبی : ده کوس
باشقیمی بر الم صرب رندانہ مزہ

07 TEMMUZ 1996

MADDE YAYINLARINDAN
SONRA ÇİLEN BOKÜMAN

DİVAN EDEBİYATININ BÜTÜN CEPHELERİNİ YOKLAYAN BİR İLİM ADAMI :

PROF. DR. MEHMET ÇAVUŞOĞLU

CEMAL KURNAZ

Divan edebiyatıyla ilgili çalışmalar genel olarak üç ana başlık altında toplanabilir : a) Metin neşri, b) Metin tahlili, c) Edebiyat tarihi. Aslında bunlar, birbiri üzerine inşa edilerek bir diğeri tamamlayan çalışmalardır. Mehmet Çavuşoğlu'nun çalışmaları bu belirttiğimiz hususları içine alır mahiyettedir. Bu sebeple, onun çalışmalarını ele alıp, konuyla ilgili ortaya koyduğu problemleri aktarırken, aynı zamanda bu sahada yapılan ve yapılması gerekenlerin de bir çerçevesini çizmiş olacağız.

Metin Neşri

Çavuşoğlu'nun ilk ciddi çalışması metin tahlili üzerinedir : *Necati Bey Divanı'nın Tahlili* (İstanbul 1971). Ancak daha sonra, tahlile esas olacak eserlerin ilmi neşirlerinin ihmal edildiğini görerek metin neşrine yöneldi. Kitaplarının çoğunluğunu bu tür metin neşirleri meydana getirir : Yenişehirli Avni Bey, Amri, Yahyâ Bey, Vasfi, Hayreti, Helâki, Zâtî (C. III), İshak Çelebi divanlarıyla Yahyâ Bey'in Yûsuf'u Zeliha mesnevisi.

Çavuşoğlu'na göre, Türk edebiyatı hemen hemen hiç dokunulmamış bir araştırma ve inceleme alanı durumundadır. Matbaanın geç geliş, üstelik daha yerleşmeden günlük konuların tartışmasına alet edilerek Tanzimat hareketleri içinde bir vasıta olarak kullanılması, yazma eserlerin geniş halk kitlelerine yayılmasını engellemiştir. Aynı sebepten

İ.Ü.E.F. TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERGİSİ,
CİLT: XXVI, 1986-1993, İstanbul-1993,
S. XI-XXXII,

MADDE YATIRILMADIKTAN
SONRA GELİR DOKÜMAN

07 TEMMUZ 1994

PROF. DR. MEHMED ÇAVUŞOĞLU

(15 Ocak 1935-17 Temmuz 1987)

Hayatı ve eserleri

Osman Fikri SERTKAYA

11 Temmuz 1987 Cumartesi günü öğleye doğru elim bir trafik kazası ile aramızdan ayrılan Mehmed Çavuşoğlu 15 Ocak 1935 tarihinde Ordu ilinin Perşembe kazasının Saray köyünde doğdu. Doğum tarihi nüfus kağıdında bir yıl geç olarak 15 Ocak 1936 şeklinde geçer.

Aydın bir ilkokul öğretmeni olan babası Mehmed Fahri Çavuşoğlu aynı zamanda mutekid bir kişi idi. Eşi ev kadını Sevinde Melâhat'ın doğuracağı ilk erkek çocuğa Mehmed adını vereceğini daha önceden belirlemişti. Çünkü Çavuşoğlu ailesinin ilk erkek çocuğunun adı bir gelenek şeklinde Hz. Muhammed sevgisi ve saygısına bağlı olarak dâimâ Mehmed konulurdu.

Küçük Mehmed doğduğunda Saray köyünde sabah olmak üzere idi. Öğretmen Mehmed Fahri bir oğlu olduğunu eski bir köy âdeti ile komşularına duyurmak için evinin bahçesine tüfeği ile çıkıp havaya kurşunları sıktığında gökyüzünde sadece parlak bir yıldız gördü. O zaman oğlunun göbek adını Yıldız olarak koydu.

Mehmed Fahri Çavuşoğlu'nun Sevinde Melâhat'tan altısı oğlan ikisi kız olmak üzere sekiz çocuğu oldu. Baba Mehmed Fahri çocuklarının adlarını dâimâ islâmî isimlerden seçti. Oğullarına sıra ile Mehmed, Ali, Hasan, Hüseyin, Osman ve İskender Ruhî, kızlarına ise Fatma ve Emine adlarını verdi. Çocuklarının göbek adlarını ise Yıldız, Gündüz, Gürbüz, Yılmaz, Korkmaz, Hürmüz> Türkân, Cengiz, Yavuz> Oğuz gibi «Z» kafiyeli Türkçe isimlerden seçti. Mehmed Yıldız bu sekiz kardeşten birincisidir.

Cemâl KURNAZ

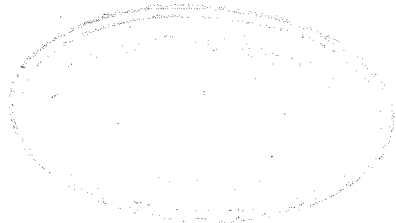
Divan Edebiyatı Yazıları

Ankara-1997, s. 317-342.

DN: 48714

30 MAYIS 1997

MADDE ZAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN BORÇMAN

DİVAN EDEBİYATININ BÜTÜN CEPHELERİNİ

YOKLAYAN BİR İLİM ADAMI:

PROF. DR. MEHMED ÇAVUŞOĞLU*

Divan edebiyatıyla ilgili çalışmalar genel olarak üç ana başlık altında toplanabilir:

- 1- Metin neşri,
- 2- Metin tahlili,
- 3- Edebiyat tarihi.

Aslında bunlar, birbiri üzerine inşa edilerek yekdiğerini tamamlayan çalışmalardır. Mehmet Çavuşoğlu'nun çalışmaları bu belirttiğimiz hususları içine alır mahiyettedir. Bu sebeple, onun çalışmalarını ele alıp, konuyla ilgili ortaya koyduğu problemleri aktarırken, aynı zamanda bu sahada yapılan ve yapılması gerekenlerin de bir çerçevesini çizmiş olacağız.

Metin Neşri

Çavuşoğlu'nun ilk ciddî çalışması metin tahlili üzerinedir: *Necati Bey Divanı'nın Tahlili* (İstanbul 1971). Ancak, daha sonra tahlile esas olacak eserlerin ilmî neşirlerinin ihmal edildiğini görerek metin neşrine yöneldi. Kitaplarının çoğunluğunu bu tür metin neşirleri meydana getirir: *Yenişehirli Avni Bey, Amrî, Yahyâ Bey, Vasfî, Hayretî, Helâkî, Zâtî* (C. III), *İshâk Çelebi* divanlarıyla *Yahyâ Bey'in Yûsuf u Zelîha* mesnevîsi.

* Millî Eğitim, Sayı: 87 (1989), s. 17-29.